МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 42/1 Екологія людини

Освітня програма Середня освіта (біологія та здоров'я людини)

Спеціалізація (за наявності) 014.05 Біологія та здоров'я людини

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 7 від "13" березня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

Зміст

1. Загальна інформація 3

2. Опис дисципліни 3

3. Структура курсу 4

4. Система оцінювання курсу 6

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу 6

6. Ресурсне забезпечення 6

7. Контактна інформація 7

8. Політика навчальної дисципліни 7

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Екологія людини
Освітня програма	Середня освіта (біологія та здоров'я людини)
Спеціалізація (за наявності)	014.05 Біологія та здоров'я людини
Спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Основна
Курс / семестр	2 / 4
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції - 28 год. Практичні заняття – 32 год. Самостійна робота – 60 год. Залік
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Дисципліна «Екологія людини» є вибірковою навчальною дисципліною для студентів спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Курс розроблено таким чином, щоб надати здобувачам необхідні знання щодо оптимального існування людини в екологічно безпечному навколишньому середовищі та збереження генофонду людської популяції. Тому в курсі представлено огляд як сучасних концепцій екології, так і процесів та інструментів, які потрібні для формування фахових компетентностей і навичок.

Метою вивчення вибіркової дисципліни «Екологія людини» є ознайомлення студентів з особливостями впливу на організм людини різних чинників та визначити екологічні аспекти формування антропосистем.

Цілі:

- знати особливості впливу чинників середовища на організм людини;
- знати загальні соціально-економічні умови та медико-біологічні чинники, які впливають на стан здоров'я населення;
- вміти оцінювати ризики для здоров'я від антропогенного впливу на довкілля.

Компетентності

ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі середньої освіти (за предметною спеціалізацією «Біологія та здоров'я людини»), що передбачає застосування законів, теорій та методів біологічної науки, психології, наук про освіту та про здоров'я і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу та створення здоров'язбережувального освітнього середовища на рівні ЗЗСО.

ЗК 1. Знання та розуміння предметної галузі біологія та основи здоров'я і сфери майбутньої професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до пошуку інформації, її інтерпретації та застосування даних у професійній діяльності.

ЗК 8. Здатність свідомо, творчо діяти в складних та непередбачуваних професійних ситуаціях, генерувати нові ідеї й нести відповідальність за ухвалені рішення.

ЗК 10. Здатність до саморозвитку, рефлексії і самовдосконалення упродовж професійної діяльності та життя.

СК 6. Здатність розуміти знання про будову, функції, життєдіяльність, класифікацію, походження, поширення, практичне значення живих організмів і біологічних систем усіх рівнів їх організації.
Програмні результати навчання ПРН01. Здатність демонструвати знання і розуміння провідних понять, узагальнень і законів, концепцій, вчень і теорій біології та інших суміжних наук. ПРН04. Здатність проводити експерименти з біологічними об’єктами, опрацьовувати й інтерпретувати результати, мати навички роботи із сучасним науковим обладнанням та вимірювальними приладами. ПРН08. Здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел (електронних, письмових) згідно із завданням. ПРН18. Здатність володіти морально-етичними нормами поведінки, навиками спілкування у полікультурному, політичному і багатоконфесійному суспільстві.

3. Структура курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
IV	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	2 курс ОР «бакалавр»	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
Еволюція та життєдіяльність людини як біологічної істоти. Визначення навчальної дисципліни. Об’єкт, предмет, завдання «Екології людини». Мета навчальної дисципліни.	Лекція 1	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	1 тиждень навчання
Методи «Екології людини». Міждисциплінарні зв’язки.	Практичне заняття 1	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	1 тиждень навчання
Феномен виникнення життя та його форми. Нова гіпотеза походження життя. Еволюція життя. Гіпотези виникнення життя на Землі: природний результат еволюції матерії; абіогенез і біогенез; дані, отримані при досліджені метеоритів; енергетичний баланс життя; гіпотеза панспермії.	Лекція 2	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	2 тиждень навчання

Основні етапи виникнення життя: хімічна еволюція живого; початкові етапи біологічного обміну. Прискорення еволюції.	Практичне заняття 2	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	2 тиждень навчання
Походження і еволюція людини. Характерні ознаки людини як біологічного виду. Походження людини. Еволюція людини.	Лекція 3	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	3 тиждень навчання
Розселення людини по Земній кулі. Біосоціальна суть людини. Антропологія. Форми життя. Час еволюції людини. Дослідження Ч. Дарвіна. Виникнення розуму. Генофонд людини та його збереження. Формування біолого-антропологічного фонду.	Практичне заняття 3	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	3 тиждень навчання
Збереження цілісності людини в сучасних соціо-економічних умовах. Людина як біопсихосоціальний феномен. Поняття про індивід. Біологічне та соціальне у природі людини.	Лекція 4	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	4 тиждень навчання
Людина – істота біологічна, психічна та суспільна, єдиний біопсихосоціальний феномен. Праця як посередник у взаємодії людини та природи (за Т.Г. Григоряном).	Практичне заняття 4	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	4 тиждень навчання
Загальні закономірності впливу екологічних факторів. Сила дії фактора. Оптимум і пессимум. Критичні точки.	Лекція 5	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	5 тиждень навчання
Екологічна валентність виду. Головні екологічні закони, принципи і правила.	Практичне заняття 5	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	5 тиждень навчання

Адаптація людини до стресогенних чинників. Загальні закономірності адаптації, напрями пристосування людини до умов довкілля. Адаптогенні фактори (природні і соціальні) та фази процесу адаптації людини до навколишнього природного середовища.	Лекція 6	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	6 тиждень навчання
Процеси адаптації людського організму до низьких і високих температур, режиму рухової активності та гіпоксії. Залежність конституції тіла і расових особливостей людини від кліматогеографічних умов.	Практичне заняття 6	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	6 тиждень навчання
Еколого-демографічний стан людства. Динаміка та прогноз показників народонаселення Земної кулі та України.	Лекція 7	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	7 тиждень навчання
Демографо-екологічна ситуація у світі. Світові та регіональні демографічні показники. Еколого-демографічні проблеми.	Практичне заняття 7	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	7 тиждень навчання
Забруднення навколишнього природного середовища та здоров'я людини. Негативні фактори впливу на організм людини. Фізичні, хімічні, біологічні і соціальні фактори впливів на людський організм.	Лекція 8	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	8 тиждень навчання
Негативна дія на людський організм шуму і вібрацій у навколишньому середовищі, різноманітних полів, електричного струму та іонізуючого випромінювання, а також хімічних факторів.	Практичне заняття 8	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	8 тиждень навчання
Роль і функції хімічних елементів в організмі людини та ГДК важких металів у харчових продуктах.	Лекція 9	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	9 тиждень навчання

Роль і функції хімічних елементів в організмі людини та ГДК важких металів у харчових продуктах.	Практичне заняття 9	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	9 тиждень навчання
Вплив екологічних і соціальних факторів на демографічні процеси і здоров'я громадян України.	Лекція 10	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	10 тиждень навчання
Товари народного споживання.	Практичне заняття 10	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	10 тиждень навчання
Демографічні зміни.	Лекція 11	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	11 тиждень навчання
Основні чинники захворюваності населення: проблеми збалансованого харчування, стан складових довкілля, соціально-екологічні проблеми держави.	Практичне заняття 11	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	11 тиждень навчання
Індикатори екологічних проблем, екологічна діагностика. Інтоксикація організму. Товари народного споживання. Фактори, що впливають на якість товару.	Лекція 12	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	12 тиждень навчання
Небезпечність товарів народного споживання. Різноманітність факторів, що впливають на якість товарів народного споживання. Фактори впливу на товар до початку його споживання. Генетично модифіковані організми.	Практичне заняття 12	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	12 тиждень навчання
Поняття про екологічну культуру та її складові. Сучасні філософсько-методологічні концепції розвитку природоохоронної свідомості.	Лекція 13	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	13 тиждень навчання

Поняття про екологічний та моральний імперативи. Раціонально організоване суспільство.	Практичне заняття 13	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	13 тиждень навчання
Характеристика та основні засади стійкого розвитку суспільства, що самопідтримується (за матеріалами екологічних конгресів у Ріо-де-Жанейро, Йоханесбурзі, Токіо).	Лекція 14	1-3	Згідно теми лекції; 2 год.	0	14 тиждень навчання
Характеристика та основні засади стійкого розвитку суспільства, що самопідтримується (за матеріалами екологічних конгресів у Ріо-де-Жанейро, Йоханесбурзі, Токіо).	Практичне заняття 14	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	14 тиждень навчання
Правові аспекти раціонального природокористування. Екологічне право в Україні.	Практичне заняття 15	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	15 тиждень навчання
Поняття про екополітику. Екоконверсія нації.	Практичне заняття 16	1-3	Згідно теми практичного заняття; 2 год.	3	15 тиждень навчання

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	–
Практичні заняття	48
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	22
Залікова робота	20
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		-
Практичні з-тя	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		48
Самостійна р-та									10									10
Індивідуальне завдання																22		22
Залік																20		20
Всього за тиж-нь	3	3	3	3	3	3	3	3	13	3	3	3	3	3	3	45		100

Примітка: не рекомендується на один тиждень планувати кілька форм контролю.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедійні презентації (лептоп, проєктор), використання системи дистанційної освіти для проведення тестування.

Рекомендована література:

Основна:

1. Соломенко, Л. І. Екологія людини [Електронний ресурс]: навч. посіб. / Л. І. Соломенко. – К. : ЦУЛ, 2016. – 120 с.

2. Залеський І.І., Клименко М.О. Екологія людини: Олді-плюс, 2017. – 340 с. http://oldiplus.com/index.php?route=product/product&path=65&prod uct_id=161

Додаткова:

3. Кириєнко Т. В. Екологія людини: курс лекцій для студентів природничо-географічного факультету спеціальності 6.040102 Біологія* ОКР «бакалавр». – Вінниця: ПП «Друкарня «Твори»», 2015, 2015. – 176 с.: іл.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра біології та екології, 5 поверх, 509 ауд.
Викладач (і) Гостьові лектори	Тетяна Микитин, к.б.н., доц
Контактна інформація викладача	tetiana.mykytyn@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	- Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням

	зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf. - У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання. - В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf - Політика щодо перескладання змістових модулів та оскарження оцінювання
Пропуски занять (відпрацювання)	Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYaDOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasylia-Stefanyka.pdf
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.
Невідповідна поведінка під час заняття	- Неприпустимі списування, студент повинен вільно володіти матеріалом. - Якщо студент пропустив більше 50% занять, він повинен пройти тестування на сайті дистанційного навчання і тільки тоді буде допущений до написання екзаменаційної роботи. - Обов'язковим для допуску до заліку є відвідування більше 50% занять, робота на заняттях, підготовка доповідей, виконання контрольної роботи. Студент повинен набрати мінімум 25 балів за роботу на практичних заняттях. - Для складання екзамену/заліку студент повинен набрати мінімум 25 балів за написання екзаменаційної роботи.

	По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності https://d-learn.pnu.edu.ua/ щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді. Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.
Додаткові бали	-
Неформальна освіта	-

Викладач **Микитин Т.В.**